

Köns- stympning

Könsstympling innebär att delar av en flickas eller kvinnas könsorgan skärs bort eller skadas.

I den här skriften kan du läsa om könsstympling: vad könsstympling är och vilka besvär man kan ha. Men också om vilken hjälp man kan få och hur man kan må bra med sin kropp och sitt sexliv.

Könsstympning är olagligt

Könsstympning av flickor och kvinnor är vanligt i cirka 30 länder. Traditionen kallas även för *kvinnlig omskärelse*. Eller för att bli *klippt* eller *skuren*.

Omkring 200 miljoner kvinnor i världen har varit med om könsstympning. Ingreppet brukar genomföras när flickan är mellan 4 och 15 år gammal.

Könsstympning är ett brott mot barns och kvinnors rättigheter. Det strider mot varje människas rätt till sin kropp. Det finns inget stöd för ingreppet i någon religion.

I Sverige är könsstympning olagligt. Det kan leda till fängelse. Det gäller oavsett vem som utför det. Också om det sker av vårdpersonal. Det spelar ingen roll om barnet har sagt ja till ingreppet.

Om man vet om att en könsstympning planeras ska man kontakta polisen.

Att ta med ett barn till ett annat land och genomföra en könsstympning där är också olagligt. Även om ingreppet är tillåtet i det landet.

De flesta av världens länder har kommit överens om att könsstympning måste upphöra. Fler och fler länder förbjuder ingreppet. Organisationer i hela världen kämpar för att ingen ska behöva bli utsatt.

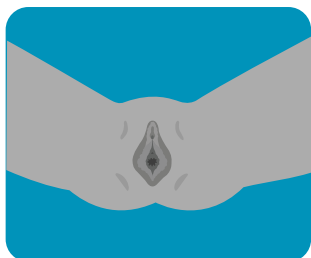
Könsstympning handlar ofta om att kontrollera flickors och kvinnors sexualitet.

Det finns inte några medicinska fördelar. En del gör det för att de tycker att det ser fint ut. Men det är inte bra för hälsan. Vissa tror att det gör kvinnan ren och att det är bra för hygien, men det är fel.

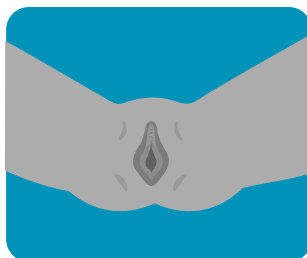
Föräldrar kan uppleva en stark press från omgivningen. De kan känna att de måste genomföra könsstympning på sina döttrar. Man ser det som ett sätt att säkra sina barns framtid, eftersom flickor som inte blivit könsstypade kan vara svårare att gifta bort.

För en enskild familj kan det vara svårt att överge traditionen. Det är lättare om många går samman. Samhället ska ge stöd och hjälp.

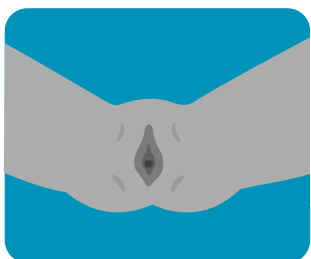
Olika slags ingrepp

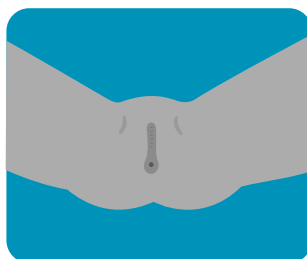
Icke-omskuret kön.

Klitoris ollon och förhud har skurits bort.

Klitoris ollon och hela, eller delar av de inre blygdläpparna har skurits bort.

De yttre blygdläpparna har sutts ihop. Ibland har också klitoris ollon och de inre blygdläpparna skurits bort.

En könsstympning kan gå till på olika sätt.

I vissa fall skärs delar av klitoris och blygdläpparna bort, ofta utan bedövning.

Ibland prickas eller bränns klitoris med ett vasst eller spetsigt föremål.

Den grävsta formen av könsstympning innebär att både klitoris yttre delar och blygdläpparna skärs bort. Könet sys sedan ihop. Kvar lämnas bara en liten öppning. Där ska urin och mensblod komma ut.

Könsstympling gör mycket ont och kan ge problem under resten av livet.

Efter ingreppet är det vanligt att man känner stark smärta, får blödningar och infektioner. Den som utsätts riskerar i värsta fall att dö. Även om könsstymplingen hände för länge sedan kan besvären vara stora. Kanske får man ofta infektioner i underlivet. Skador och ärr kan ge smärta och värk.

Man kan också må mycket dåligt på grund av minnen från ingreppet.

Utsätts man för den grövsta formen av könsstympling kan man få svårt att kissa. Det är vanligt att ofta få urinvägsinfektioner. Mensblodet kan också ha svårt att komma ut. Det kan ge smärta i mage och bäcken.

Att man varit med om könsstympning måste inte betyda att man har besvär. Det beror på vilken typ av ingrepp man har utsatts för. Svårigheterna varierar också från person till person.

Sex och lust

Det stämmer inte att en könsstympning tar bort möjligheten att bli upphetsad. Eller att all känsel i underlivet har försvunnit. Många som har varit med om en könsstympning känner lust, njuter av sex och kan få orgasm.

För en del gör sex ont. Det kan bero på skador, ärrvävnad och infektioner. Ingreppet kan också ha minskat känseln i vissa områden av underlivet.

Smärtsamma minnen kan göra att sex känns obehagligt. En del har fått lära sig att sex är tabu. Eller att kvinnor inte borde känna lust. Det kan göra det svårare att ha ett bra sexliv.

För en del är det svårt att hitta sätt att njuta. Då finns det hjälp att få.

Att ha det bra sexuellt handlar mycket om att lära känna sin kropp. Man behöver lära sig vad som känns skönt. Det är också viktigt att känna sig trygg. Att bli bekväm i sin kropp och tillåta sig själv att njuta.

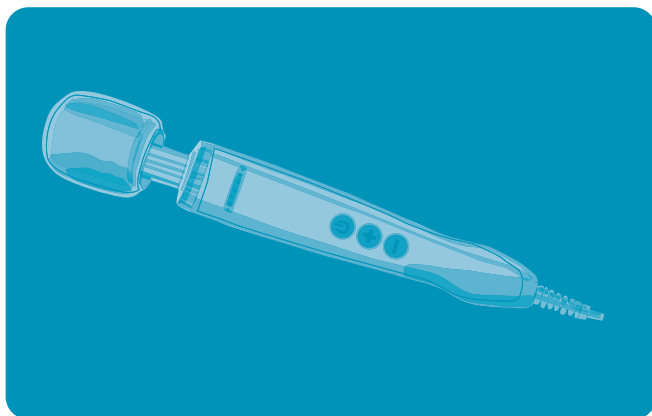

Den som har varit med om könsstympning behöver ta reda på vad som fungerar för en själv. Både vid onani och sex tillsammans med en partner.

Den största delen av klitoris finns inuti kroppen. På utsidan finns klitoris ollon och förhud. Under huden sitter klitoris skaft och skänklor. De inre delarna finns kvar, även om delar av klitoris ollon har skurits bort eller skadats.

Sexleksaker som vibrerar eller skickar tryckvågor kommer åt de inre delarna. Då stimuleras hela klitoris. Sexleksaker med sådan djup beröring ger njutning till många som varit med om könsstympning.

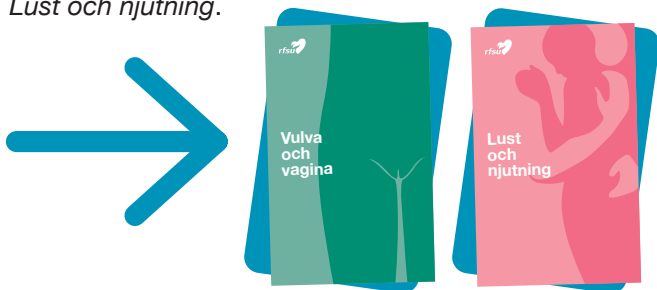

Att trycka eller smeka mot blygdläpparna, skaftet eller från sidan vid ljumskarna, är andra sätt. Om man har ärrvävnad kanske man kan smeka runt omkring. Glidmedel kan göra att det blir skönare.

Det finns också många andra ställen på kroppen som kan ge njutning. Extra känsliga ställen är bröstet, insidan av låren och rumpen. Munnen, öronen och nacken. Huden överallt på kroppen blir mer känslig när man är upphetsad.

Alla har rätt till kunskap om kroppen, njutning och om sex. Det kan man få från många håll. Till exempel från vården.

Läs mer i skriften *Vulva och vagina* och *Lust och njutning*.

Till dig som är partner

Alla kroppar fungerar olika. För att veta vad ens partner tycker om måste man fråga. Be den du har sex med att visa och berätta vad som känns skönt.

Har din partner varit med om könsstympning? Prata om hur personen känner inför sin kropp och inför sex. Är det något som inte brukar kännas bra? Hur kan man göra istället? Be vården om tips och råd.

Det finns hjälp att få

Det finns flera saker vården kan hjälpa till med. De kan ge svar på frågor man har om könsstympning. De kan göra en undersökning och ta reda på varför man har besvär eller ont. De kan också ge råd om mens, sex, förlossning och andra saker man undrar över.

Har du besvär eller funderingar? Kontakta en vårdcentral, ungdomsmottagning eller gynekologisk mottagning. Går du i skolan kan du prata med skolsköterskan.

På Södersjukhuset i Stockholm finns AMEL-mottagningen. Den är specialiserad på att hjälpa omskurna flickor och kvinnor. Du är välkommen dit, oavsett var du bor i Sverige. Du kan ringa direkt till mottagningen och boka en tid. Det är du som väljer om du vill göra en undersökning eller inte. Du är aldrig tvungen att göra en. Det går bra att

gå till en mottagning ändå. Du kan börja med att ställa frågor och berätta vad du tänker på.

På Närsjukhuset i Angered finns Vulvamottagningen. Den är specialiserad på att hjälpa omskurna flickor och kvinnor. Du behöver remiss för att komma dit. Du kan ringa till mottagningen för att få mer information.

Den som undersöker dig kan också titta – utan att röra eller använda några instrument.

Det kan vara svårt att veta om de besvär man har beror på könsstympling. Det är inte säkert att man vet exakt vilket slags ingrepp man varit med om. Tror du att du har varit med om könsstympling? Kontakta vården.

Det finns många saker att göra för att den som är omskuren ska slippa infektioner, smärta och besvär.

Operationer kan ta bort ärrvävnad. Eller återställa vissa delar som blivit skadade.

Den som är hopsydd kan öppnas. Det görs genom en öppningsoperation. Efteråt kan urin och mensblod komma ut lättare. Det kan också bli lättare att ha sex. Inför en förlossning är det bra att göra en öppningsoperation.

Alla operationer görs på sjukhus. De görs av utbildad personal. Man får medicin så att operationen inte gör ont.

Det är man själv som väljer om man vill opereras. Vården kan berätta vilka möjligheter som finns.

Den som varit med om könsstympling bär ofta på smärtsamma minnen. Då behöver man få prata om vad man varit med om, sina känslor och tankar. Det är vanligt att känna sig ensam. Många känner ilska och sorg. Eller har svårt att lita på andra människor.

En del funderar på hur de själva ska göra, om de får en dotter. Det är bra att prata om det tillsammans med till exempel en barnmorska, kurator eller läkare.

Känner du dig orolig eller rädd? Börja med att ringa till mottagningen. Berätta om dina känslor. De kan förklara hur ett besök går till. Tillsammans kan ni bestämma hur ni ska göra. Du har alltid rätt till en tolk.

Graviditet och förlossning

Om man varit med om könsstympning är det bra att berätta det för sin barnmorska. Berätta även om du inte vet exakt vad som har gjorts med ditt underliv.

Om man är hopsydd gör man en öppningsoperation. Helst tidigt i graviditeten. Men den går också att göra akut vid förlossningen. Du blir inte hopsydd efteråt.

Personalen vid förlossningen är också förberedd. De kan ge en det man behöver för att känna sig trygg.

Rätt att slippa

Allt fler föräldrar väljer att inte omskära sina döttrar. De väljer att låta bli. Och det blir hela tiden fler länder som förbjuder könsstympning.

I Sverige kan du få ett intyg som visar att könsstympning är olagligt. Det kan du ha med dig om du besöker ditt ursprungsland. På intyget står det att ingreppet inte får utföras på din dotter.

Den som är förälder kan söka stöd. Du kan få hjälp från skolan, skolsköterskan, ungdomsmottagningen, barnvårdscentralen, socialtjänsten eller hos polisen.

Oroar du dig för att själv bli utsatt för könsstympning? Prata med en vuxen du litar på. Det kan vara en lärare, kompis förälder eller tränare. Du kan gå till elevhälsan. Eller till ungdomsmottagningen. Vårdcentralen, socialtjänsten eller polisen kan också hjälpa dig.

*Alla flickor har rätt att
slippa utsättas för dessa
övergrepp. Du har rätt att
må bra med din kropp
och din sexualitet.*

Att skapa förutsättningar för att förändra och förbättra människors liv har varit RFSU:s målsättning ända sedan starten 1933.

RFSU är en politiskt och religiöst obunden ideell organisation med syfte att sprida en kunskapsbaserad och öppen syn på samlevnads- och sexualfrågor. Genom sexualupplysning, utbildning och opinionsbildning vill RFSU slå håll på fördomar, öka kunskapen och den sexuella hälsan, i Sverige såväl som internationellt. RFSU har ett frihetsperspektiv och rättighetsperspektiv på sexualiteten som utgår från allas frihet att vara, frihet att välja och frihet att njuta. När du köper en produkt, är medlem, samarbetar eller stödjer RFSU:s arbete bidrar du till fortsatt förändring av människors liv.

RFSU är en medlemsorganisation.

Vill du bli medlem? anmäl dig på

www.rfsu.se/medlem

Du kan läsa mer om RFSU:s verksamhet på

www.rfsu.se

